

SPIS TREŚCI

1. Nadciśnienie, stan przedrzucawkowy, rzucawka – Jan Oleszczuk	19
Nadciśnienie przejściowe	19
Stan przedrzucawkowy (preeklampsja)	21
Klasyfikacja	22
Rzucawka	23
Nadciśnienie przewlekłe	24
Nadciśnienie przewlekłe z nałożonym stanem przedrzucawkowym	24
Etiologia i patogeneza stanu przedrzucawkowego	25
Przewidywanie stanu przedrzucawkowego	25
Ocena obniżenia ciśnienia tętniczego	25
Średnie ciśnienie tętnicze (Mean Arterial Pressure – MAP)	26
Test obrotowy (Roll-over-Test, Supine Hypertension Test)	26
Rozpoznanie stanu przedrzucawkowego	26
Postępowanie po stwierdzeniu klinicznych objawów chorób przebiegających z nadciśnieniem u kobiet w ciąży	26
Postępowanie w rzucawce	29
Profilaktyka farmakologiczna chorób przebiegających z nadciśnieniem podczas ciąży	30
Nadciśnienie przewlekłe	31
Zespół HELLP	31
2. Kardiologiczne stany nagłe w położnictwie – Iwona Woźniewska, Dariusz Wojciechowski	33
Ostra niewydolność serca	35
Zator tętnicy płucnej	36
Tętniak rozwarstwiający aorty	37
Infekcyjne zapalenie wsierdzia	38
Zakrzepica protez zastawkowych	40

Niestabilna choroba wieńcowa i zawał serca	41
Arytmie	42
3. Zatorowość płucna i zakrzepica żylna w położnictwie –	
<i>Janusz Burakowski, Barbara Burakowska, Adam Torbicki</i>	45
Patofizjologia	46
Objawy kliniczne	47
Diagnostyka	47
Leczenie	51
Filtry zakładane metodą przezskórną do żyły głównej dolnej	54
Leczenie chirurgiczne – embolektomia płucna	55
Zatory nieskrzeplinowe	55
Zakrzepica żyły jajnikowej	55
Profilaktyka żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej podczas ciąży	56
Metody fizyczne	56
4. Koagulopatie położnicze – Justyna Teliga-Czajkowska	58
Rozsiane krzepnięcie wewnątrznaczyniowe	58
Diagnostyka	60
Wewnątrzmaciczne obumarcie płodu	60
Obraz kliniczny	61
Leczenie	61
Przedwczesne oddzielenie łożyska	61
Objawy	62
Zator płynem owodniowym	63
Objawy kliniczne	63
Leczenie	64
Zaburzenia krzepnięcia w przebiegu nadciśnienia towarzyszącego ciąży ..	64
Poronienie septyczne	65
5. Padaczka i stan padaczkowy u kobiet w ciąży i rodzących –	
<i>Joanna Jędrzejczak</i>	67
Teratogenne działanie leków przeciwpadaczkowych	68
Opieka przedciążowa	69
Opieka podczas ciąży	69
Opieka okołoporodowa	70
Stan padaczkowy podczas ciąży	70
Napady padaczkowe podczas porodu	71
Postępowanie lecznicze	71
Leczenie padaczki podczas ciąży	72

6. Ostre endokrynopatie występujące podczas ciąży – Alina Warenik-Szymankiewicz	73
Tarczyca	73
Nadczynność tarczycy	74
Przełom tarczycowy	74
Wpływ na płód	75
Diagnostyka	75
Leczenie	75
Niedoczynność tarczycy	77
Niewydolność nadnerczy	77
Przełom nadnerczowy	78
Objawy kliniczne	78
Badania diagnostyczne	79
Leczenie fazy ostrej	79
Faza rekonwalescencji	80
Pierwotny hiperaldosteronizm	80
<i>Phaeochromocytoma</i>	81
Objawy kliniczne	81
Diagnostyka	82
Leczenie	83
Panhypopituitaryzm	84
Objawy kliniczne	84
Diagnostyka	85
Leczenie	86
 7. Hipoglikemia i hiperglikemia u kobiet w ciąży – Krzysztof Czajkowski	87
Cukrzyca podczas ciąży	87
Wpływ na kobietę w ciąży	88
Wpływ na płód	88
Stany sprzyjające wystąpieniu hipoglikemii	89
Sytuacje sprzyjające pojawieniu się kwasicy i śpiączki hiperglikemicznej	90
Objawy kliniczne	90
Leczenie, rokowanie	91
 8. Astma – Marek Sikorski	92
Czynniki ryzyka	92
Objawy kliniczne	93
Wpływ ciąży na astmę	94
Wpływ astmy na ciążę	94
Profilaktyka	96
Leczenie	96

9. Wybrane zakażenia u kobiet w ciąży – Jan Peterek	99
Zakażenia pochwy	99
Zapalenie rzęstkowe pochwy	99
Zapalenie grzybicze pochwy i sromu	100
<i>Bacterial vaginosis</i>	101
Zakażenia szyjki macicy	102
Zakażenie <i>Chlamydia trachomatis</i>	102
Zakażenia mykoplazmami	104
Toksoplazmoza	105
Różyczka	106
10. Zakażenia HIV/AIDS w położnictwie – Krzysztof Tomasz Niemiec	108
Ocena stanu zdrowia kobiety w ciąży	108
Leczenie przeciwretrowirusowe u kobiet w ciąży	109
Poziom wirerii u matki a ryzyko transmisji HIV-1 do dziecka	110
Współistnienie innych zakażeń u kobiety w ciąży	110
Cięcie cesarskie	111
Płukanie pochwy	111
Podsumowanie	111
11. Stany zapalne układu moczowego – Krzysztof Czajkowski	112
Zmiany fizjologiczne podczas ciąży	112
Czynniki predysponujące do zakażeń	112
Diagnostyka	113
Objawy kliniczne	113
Badanie ogólne moczu	114
Posiew moczu	114
Badanie ultrasonograficzne	115
Inne badania	115
Zapalenie cewki moczowej i pęcherza moczowego	115
Odmiedniczkowe zapalenie nerek	116
Leczenie	116
12. Zakażenie wewnątrzrodniowe – Krzysztof Tomasz Niemiec	118
Rozpoznanie	118
Objawy kliniczne	119
Leczenie	119
13. Zagrożenia związane z ekspozycją podczas ciąży na szkodliwe czynniki środowiska zewnętrznego – Radziław Sikorski	121
Pestycydy	122
Metale	123

Ołów	123
Kadm	124
Rtęć	124
Leki	125
Leki hormonalne	125
Leki uspokajające	126
Pochodne benzodiazepiny	126
Antybiotyki i inne chemioterapeutyki	126
Witaminy	126
Używki	127
Kofeina	127
Kokaina	127
Szkodliwe czynniki fizyczne	128
Promienie jonizujące	128
Pola elektromagnetyczne niejonizujące	128
Styl życia	128
14. Powikłania położnicze u kobiet uzależnionych od środków	
psychoaktywnych – Krzysztof Tomasz Niemiec	130
Wpływ uzależnienia na zdrowie kobiety w ciąży i płodu	130
Opieka okołoporodowa	133
15. Postępowanie chirurgiczne w nagłych stanach współistniejących	
z ciążą – Rafał Paluszkiwicz, Piotr Małkowski, Włodzimierz Otto	137
Uwagi ogólne – Rafał Paluszkiwicz	137
Ostre krwawienie z górnego odcinka przewodu pokarmowego	139
Źródła krwawienia	139
Objawy kliniczne	140
Wpływ na płód	141
Postępowanie	141
Ostre krwawienie z dolnego odcinka przewodu pokarmowego	143
Źródła krwawienia	143
Objawy kliniczne	144
Wpływ na płód	144
Postępowanie	144
Ostre choroby naczyniowe – Piotr Małkowski	145
Zator tętniczy	145
Pęknięty tętniak tętnicy śledzionowej	148
Rozwarstwiający tętniak aorty	149
Ostra zakrzepica układu wrotnego	150
Urazy jednonarządowe i wielonarządowe podczas ciąży	152
Fizjologia ciąży a uraz	153
Uwagi ogólne	155

Płód a uraz	156
Postępowanie	156
Urazy jamy brzusznej	159
Urazy klatki piersiowej	159
Urazy głowy	161
Ostre choroby jamy brzusznej u kobiet w ciąży – <i>Włodzimierz Otto</i>	162
Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego	163
Objawy kliniczne, rozpoznanie, różnicowanie	164
Leczenie	165
Ostre zapalenie trzustki	167
Objawy kliniczne, rozpoznanie, różnicowanie	167
Leczenie	168
Zaostrzenie choroby wrzodowej i perforacja wrzodu trawiennego ...	169
Zaostrzenie choroby wrzodowej – objawy kliniczne, rozpoznanie, leczenie	169
Perforacja wrzodu trawiennego – objawy kliniczne, rozpoznanie, leczenie	170
Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego	171
Objawy kliniczne, rozpoznanie, różnicowanie	171
Leczenie, powikłania	172
Choroby narządów miednicy mniejszej u kobiet w ciąży	173
Zapalenie przydatków – objawy kliniczne, rozpoznanie, leczenie .	173
Skręt torbieli jajnika	174
Niedrożność mechaniczna jelit	175
Objawy kliniczne i rozpoznanie	175
Leczenie	176
16. Ciąża i poród po prenatalnym rozpoznaniu wady rozwojowej płodu – <i>Romuald Dębski</i>	177
17. Diagnostyka obrazowa w położniczych stanach nagłych – <i>Romuald Dębski</i>	181
18. Łożysko przodujące – <i>Jerzy Leibschang</i>	186
Etiologia	187
Rozpoznanie	188
Postępowanie	188
19. Przedwczesne oddzielenie prawidłowo usadowionego łożyska – <i>Jerzy Leibschang</i>	190
Etiologia	191
Rozpoznanie	191

Postępowanie	192
Rokowanie	193
20. Ciąża wielopłodowa i poród – Radziław Sikorski	194
Diagnostyka	195
Przebieg ciąży wielopłodowej	198
Zaburzenia rozwoju płodów	198
Prowadzenie ciąży	201
Poród w ciąży wielopłodowej	202
21. Powikłania zabiegów wykonywanych w diagnostyce prenatalnej –	
<i>Romuald Dębski</i>	205
Biopsja kosmówki	206
Amniopunkcja	207
Kordocenteza	208
22. Przygotowanie kobiety w ciąży i rodzącej do porodu –	
<i>Krystyna Gralińska, Zdzisław Rondio</i>	210
23. Poród przedwczesny – Ryszard Czajka	213
Etiologia	213
Rozpoznanie	215
Postępowanie	217
24. Krwotoki w I i II okresie porodu – Longin Marianowski,	
<i>Robert Bartkowiak</i>	223
Pęknięcie szyjki macicy	224
Etiologia	224
Objawy	224
Postępowanie	225
Pęknięcia pochwy i sromu	225
Pęknięcia krocza	225
Krwotoki z narządów wewnętrznych	225
Krwawienia płodowe w trakcie porodu	226
25. Stany nagłe związane z nieprawidłowym położeniem i ułożeniem	
płodu – Bogdan Chazan, Jerzy Zwoliński	227
Ułożenia odgięciowe	227
Ułożenie wierzchołkowe i ciemiączkowe	227
Ułożenie czołowe	228
Ułożenie twarzyczkowe	228

Położenie poprzeczne płodu	229
Położenie podłużne miednicowe płodu	229
Poród drogą naturalną w położeniu podłużnym miednicowym	230
Obrót zewnętrzny płodu	231
26. Pęknięcie macicy – Ryszard Czajka	234
Przyczyny	234
Rozpoznanie	235
Postępowanie	236
27. Dystokia barkowa – Bogdan Chazan, Krzysztof Kucharski	237
Zagrożenie dla płodu, noworodka i matki	237
Przewidywania i zapobieganie	238
Mechanizm dystokii barkowej i postępowanie	239
28. Poród przedłużony – Longin Marianowski, Marek Kiljańczyk	242
29. Wstrząs w położnictwie – Krystyna Gralińska, Zdzisław Rondio	245
Wstrząs krwotoczny	247
Wstrząs septyczny	251
30. Resuscytacja kobiet w ciąży i rodzących – Zdzisław Rondio,	
<i>Krystyna Gralińska</i>	254
Ryzyko okresu okołoporodowego	254
Patofizjologia stanów zagrożenia życia kobiety podczas ciąży	255
Łańcuch przeżycia	256
Podstawowe metody ratowania życia matki i noworodka	257
31. Łożysko przyrośnięte, zatrzymane – Ryszard Czajka	260
Etiologia i patogenezę	260
Rozpoznanie	261
Postępowanie	261
32. Śródporodowe uszkodzenia części miękkich kanału rodnego –	
<i>Radziśław Sikorski</i>	263
Krocze i pochwa	263
Pęknięcie pochwy	264
Urazy sromu i łechtaczki	264
Krwiaki sromu, krocza i pochwy	265
Pęknięcie szyjki macicy	266
33. Wynicowanie macicy – Romuald Dębski	267

34. Atonia macicy – Ryszard Czajka	270
Patogeneza	270
Objawy	270
Różnicowanie	271
Postępowanie	272
Metody alternatywne	273
35. Krwotok poporodowy – Krzysztof Czajkowski	274
Zapobieganie	275
Krwotoki wczesne	275
Nieprawidłowe obkurczanie macicy	275
Uszkodzenia tkanek	276
Krwotoki późne	277
36. Powikłania po porodach zabiegowych drogą naturalną –	
<i>Longin Marianowski, Anna Ejmocka-Ambroziak</i>	278
Próżniociąg położniczy	279
Kleszcze położnicze	279
Próżniociąg położniczy i kleszcze w nieprawidłowych ułożeniach płodu	280
37. Powikłania po cięciu cesarskim – Longin Marianowski,	
<i>Jarosław Kawka</i>	281
38. Powikłania znieczulenia okołoporodowego – Krystyna Gralińska,	
<i>Zdzisław Rondio</i>	286
Trudna intubacja	286
Aspiracja treści pokarmowej do dróg oddechowych	286
Ciśnienie krwi	287
Powikłania znieczulenia zewnątrzoponowego	288
Powikłania znieczulenia podpajęczynówkowego	289
Bóle pleców i krzyża	290
39. Poród poza szpitalem – Bogdan Chazan	291
Planowany poród w domu	291
Nieplanowany poród w domu	293
40. Gorączka płożowa – Krzysztof Czajkowski	295
Stany predysponujące	296
Przyczyny	297
Przebieg kliniczny i leczenie	298
Zakażenia rany po nacięciu krocza	298
Zakażenia rany powłok brzusznych	299
Zapalenia piersi	299

Zakażenia błony śluzowej macicy, przymacic, przydatków, miednicy mniejszej lub otrzewnej	300
Zapalenia żył	301
Zakażenie lub dysfunkcja innych narządów	302
Zakażenia ogólnoustrojowe	302
Gorączka nieznanego pochodzenia	302
41. Depresja poporodowa – Marek Sikorski	303
Charakterystyka	303
Epidemiologia	304
Objawy	305
Diagnostyka	306
Leczenie	307
42. Transport kobiety w ciąży i rodzącej – Bogdan Chazan	309
Przygotowanie transportu	313
Opieka w czasie transportu	313
Poród przedwczesny	316
Krwawienie z dróg rodnych przedporodowe lub poporodowe	317
Nadciśnienie tętnicze towarzyszące ciąży	317
43. Krwawienia z narządów płciowych kobiety – Romuald Dębski	320
Epidemiologia	320
Diagnostyka	321
Postępowanie	324
44. Bolesne miesiączkowanie – Romuald Dębski	328
Diagnostyka	328
Postępowanie	330
45. Ostre zapalenia narządów miednicy mniejszej – Marek Sikorski	331
Etiologia	331
Epidemiologia	331
Powikłania	332
Czynniki ryzyka	332
Profilaktyka	333
Objawy kliniczne	333
Diagnostyka różnicowa	334
Leczenie	334
46. Powikłania poronień samoistnych i sztucznych – Michał Józwik, Adam Śledziwski	338
Przyczyny poronień	338

Mechanizm poronienia	341
Obraz kliniczny	341
Rozpoznanie	343
Leczenie	344
Poronienia nawykowe	345
Poronienie septyczne	349
Powikłania po poronieniu i przerwaniu ciąży	351
47. Cięża ektopowa – Jerzy Leibschang	353
Etiologia	354
Rozpoznanie	355
Różnicowanie	356
Leczenie	357
48. Ciężowa choroba trofoblastyczna – Romuald Dębski	360
Rozpoznanie	360
49. Powikłania pooperacyjne w ginekologii – Andrzej Skręt, Jarosław Janeczko, Olimpia Mora, Adam Chruściel	365
Powikłania śródoperacyjne	365
Krwotoki śródoperacyjne	366
Uszkodzenia sąsiadujących narządów	371
Układ moczowy	372
Uszkodzenia jelit	375
Wczesne powikłania pooperacyjne	379
Powikłania płucne	379
Powikłania ze strony układu moczowego	379
Choroba zakrzepowo-zatorowa	380
Zaburzenia gojenia ran pooperacyjnych	383
Zakażenia rany oraz innych operowanych tkanek i narządów	383
Rozejście się rany pooperacyjnej	384
Powikłania krwotoczne po operacjach	387
Krwotok wewnętrzny	388
Krwawienia z pochwy	389
Krwiaki po operacjach ginekologicznych	390
Pooperacyjna niedrożność jelit	390
Późne powikłania pooperacyjne	392
Przetoki jelitowe	392
Przetoki moczowe	392
Uwagi końcowe	393
50. Powikłania po endoskopii ginekologicznej	394

51. Powikłania antykoncepcji – Krzysztof Tomasz Niemiec	399
Doustne środki antykoncepcyjne	399
Wkładka wewnątrzmaciczna	402
52. Stany naglące w ginekologii dziecięcej – Ewa Rogowiecka	403
Diagnostyka	404
Krwotoki i obfite krwawienia z narządów płciowych u dziewcząt	406
Krwotoki z przyczyn organicznych	406
Krwotoki z przyczyn czynnościowych	407
Urazy narządów płciowych	410
Ciało obce w drogach rodnych	411
Bóle brzucha	411
Rozpoznanie	412
Postępowanie	413
53. Przemoc wobec kobiet – Marek Sikorski	415
Postępowanie	420
Bezpośrednia pomoc medyczna	420
Postępowanie medyczno-prawne	423
54. Prawne aspekty interwencji położniczych i ginekologicznych – Bernard Chazan	425
Problematyka zgody i obowiązek informacji	426
Obowiązek poinformowania pacjentki lub innej właściwej osoby o celu, ryzyku i następstwach badania lub zabiegu	426
Osoby uprawnione do uzyskania informacji	427
Skutki prawne nieudzielenia informacji	428
Kiedy konieczne jest uzyskanie zgody?	428
Forma wyrażenia zgody	429
Podmioty uprawnione do wyrażenia zgody	429
Podjęcie czynności leczniczych bez wymaganej zgody	433
Przekroczenie zakresu zgody na zabieg, na zastosowanie metody leczniczej lub diagnostycznej	435
Przeprowadzenie zabiegu (badania) mimo istnienia sprzeciwu	436
Tak zwany przymus leczenia	437
Skutki prawne braku zgody. Odpowiedzialność cywilna i karna lekarza	438
Prawne aspekty zabiegów sterylizacji	440
Skorowidz	441

